

פרשת וארה תשפ"ב: ואני אקsha את לב פרעה

רמב"ם הלכות תשובה

פרק ה הלכה א

רשות לכל אדם נתונה אם רצה להטוט עצמו בדרך טוביה ולהיות צדיק הרשות בידו, ואם רצה להטוט עצמו בדרך רעה ולהיות רשע הרשות בידו, הוא שכתוב בתורה הן האדם היה אחד ממנה לדעת טוב ורע, כלומר הן מין זה של אדם היה היחיד בעולם ואין מין שני דומה לו בזה העניין שהוא מעצמו בדעתו ובמחשבתו ידע הטוב והרע ועשה כל מה שהוא חף ואין מי שייעכ בידו מלעשות הטוב או הרע וכיון שכן הוא פן ישלח ידו.

פרק ו הלכה ג

ואפשר شيיחטא אדם חטא גדול או חטאים רבים עד שיתן הדיין לפניו דין האמת שיהא הפרעון מזה החוטא על חטאים אלו שעשה ברצונו ומדעתו שמנועין ממנו התשובה ואין מניחין לו רשות לשוב מרשווען כדי שימושות ויאבז בחטאו שיעשה, הוא שהקב"ה אמר על ידי ישעיו וגוי' לפיכך כתוב בתורה ואני אחזק את לב פרעה, לפי שחטא עצמו תחלה והרע לישראל הגרים בארץ שנאמר הבה נתחכמה לו, נתן הדיין למנוע התשובה ממנו עד שנפרע ממנו, לפיכך חזק הקדוש ברוך הוא את לבו, ולמה היה שלוח לו בידי משה ואומר שלח ועשה תשובה וכבר אמר לו הקדוש ברוך הוא אין אתה משלח שנאמר אתה ועבדיך ידעתיך וגוי ואולם בעבר ذات העמדתיך, כדי להודיע לבאי העולם שבזמן שמנוע הקדוש ברוך הוא התשובה לחוטא אין יכול לשוב אלא ימות ברשונו שעשה בתחילת ברצונו, וכן סיכון לפי עונות שהיו לו נתחייב למנועו מן התשובה שנאמר כי הקשה ה' אלהיך את רוחך ואמצץ את לבבו, וכן הכנענים לפי תועבותיהם מנע מהן התשובה עד שעשו מלחמה עם ישראל, שנאמר כי מאת ה' הייתה לך את לבם לקראת המלחמה עם ישראל למען החריםם, וכן ישראל בימי אליהו לפי שהרבו לפשוע מנו מאות המרבים לפשוע תשובה שנאמר אתה הסבota את לבם אחרנית כלומר מנע מהן התשובה. נמצאת אומר שלא גזר האל על פרעה להרע לישראל, ולא על סיכון לחוטא בארץ, ולא על הכנענים להטעיב, ולא על ישראל לעבד עכו"ם אלא כולם חטאו מעצמן וככלן נתחייבו למנוע מהן התשובה.

спорנו שמות פרק ז פסוק ג' ואני אקsha. הנה בהיות האל חף בתשובה רשעים ולא בmittatam, כאמור כי אני נאם ה', אם אחפו במוות הרשע, כי אם בשוב הרשע מדרכו וחיה (יחזקאל לג, יא), אמר שירבה את אותותינו ואת מופתינו, וזה להסביר את המצרים בתשובה, בהודיע להם גודלו וחסדו באזות ובמופתים, כאמור בעבר ذات העמדתיך, בעבר הראותך את חי (להלן ט, טז) ועם זה הייתה הכוונה שישראל יראו ויראו, כאמור למען شيء אותות אלה בקרבו, ולמען מספר (להלן י, ז).

וain ספק שלולא הכבד הלב היה פרעה משלח את ישראל בלי ספק, לא על צד תשובה והכנעה לאל יתברך, שיתנחם מהיות מורד, אף על פי שהכير גדול וטובו, אלא על צד היוטו בלתי יכול לסבול עוד את צורת המכות, כמו שהגידו עבדיו באמרם הטרם תדע כי אבדה מצרים וזאת לא הייתה תשובה כלל. אבל אם היה פרעה חפץ להכנע לאל יתברך, ולשוב אליו בתשובה שלמה, לא היה לו מזה שום מונע. והנה אמר האל יתברך ואני אקשה את לב פרעה, שיתאמץ לסבול המכות ולא ישלח מיראת המכות את ישראל, למען שיתא Ottati אלה בקרבו, שהם יכירו גדלי וטובי וישבו המצרים באיזו תשובה אמתית. ולמען תספר אתה ישראל הרואה בצרותם, באזני בנים להודיע שכל אלה יפעל אל עם גבר להשיבו אליו, וזה כSHIPASHPO במעשהיהם בבוא עליהם איזה פורענות: